

Предпринимательство: жумушпа эм проблемала

Кадастр багыны тохташдырыуда ачыктылыкны жалчытыргыа

КЪМР-де Предпринимательли эркиликлерин къоруулау жаны бла уполномоченный Юрий Афанасов республикада жеринден тепдилмеген ырыскы кырал кадастр багысын тохташдырыуда система проблемаланы кетериу жаны бла бир къауум башламчылыкны тамамлайды.

Юрий Афанасов, бу иш не сылтау бла къуралганды? Титилуени кезиунде налог базаны къурагында, жеринден тепдилмеген ырыскы кырал кадастр багысы битеулю мадарлагыа кере саналса, ол жашуу илемлерине келишмеги, рыноку болумундан багы болганын ачыктыланганды. Бир-бир предпринимательли ырыскыларына салынган налог он кереге кетиролгенди. Багыла кемчиликке бла тохташдырылганыларын аңгалтыр, аны тозетиу ючюн а, алгач къаруларын, заманларын да къоратыргыа тошеди. Биз акыл этгенден а, кемчиликке административ тыйышчыла бла байланылдыла.

Аны ючюн кърал кадастр багыла къалай къуралгандыларын тинтирге кереклисин аңгалганыбыз, ол санда жер юлошени да. Дагында бизменлинен кесерини сейрлерин къорууларга онлары

тийишлиликке, ахыргы кере 2013 жылда 1 январьда тохташдырылгандыла.

- Эксперт жер юлошени багаларын тохташдырыуда къаллай кемчиликке ачыктылагандыла?

Биринчиден, бу иши тамамлагында керекли праволу документте жокудыла. Болуму тюндирдирге онг барды. Муниципалитетде жери битеу илемлене сакламай хайрланган предпринималаны бла эни иелени ачыктылау жаны бла контроль иши тиритирге керекдиле. Ол а жер-жерли бюджетлени аренадан эмда жер налогдан тошен ача бла толтурурга онг берилди.

Экинчиден а, кърал кадастра жер юлошюно къаллай жумушлагыа хайырлангыра жарагынын, категориясын тохташдырыган шартла жокудыла. Жер-жерли власть органла ведомстволаны араларында электрон байламлыклары къурау жаны бла жорукланы сакламай, кадастр эсепни бардырган органлагыа законла бузулганыны кесеринден информацияны белгили этмейдиле. Тийишли документлени къагытта жарашдырып, аланы ведомствогыа жиберип, жуапны саклагынычы а кеп заман кетеди, бирде уа аллай письмоларга жууап берилмей да къаларды.

болганларын бла къалгандыларын да озиргенди. Бу ишге уа региона бизнес омбудсмен бла бирге эксперти да къатышандыла. Аланы арасында уа кърал эсепге алуу, кадастр эм картография жаны бла федерал службаны КЪМР-де Управленийыны башчысыны экинчиси Беслан Собирев, «Геоинформационному» тамагасы Медина Гергова да бардыла.

- Кадастр багыны кем тохташдырылды?

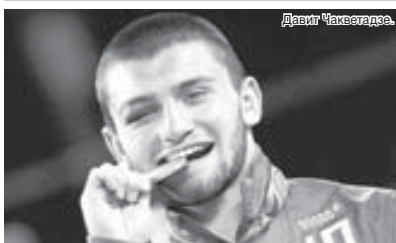
Законлагыа тийишлиликке, бу иш КЪМР-ни Жер эм ырыскы халла жаны бла министрствосуну заканына кере толтурулганды. Кърал кадастр багыла хар юк жылдан жангыдан саналдыла. Алай аны беш жылдан узакгыа созаргыа жарамайды. Республикада уа жер юлошени багалары, Къабарты-Малкыарны Правительствоосу бегимине

Ахыры 2-чи бетдеди.

Олимпиаданы аневниги

Риода Олимпиаданы онунчу кюннде Россейни жыйымдык командасы эки алтын, бир кюмюш эмда эки доммак майдалла алганды.

Давит Чакветадзе.

Алай бла «алтынны» грек-рим тутушудан 23-жыллык Давит Чакветадзе келтиргенди. Ол 85 килограммгыа дери ауурлык категорияда тутушанды. Финалда бизни гжеф эм кючлогге саналган, дуния рейтингде биринчи жери алган украиня Жан Беленок бла то-бешгенди. Бир жыл мындан алгач дунияны чемпионатында Ол, Давитни хорлап, аны турнири ал сермештеринде окуна эришуден чыгыртхан эди.

Алай Риода, насыпха, бу

Онунчу кюннде - беш майдал

Давит Чакветадзе.

Евгений Тищенко.

Майдалланы эсеплери				
Къырало	алтын	кюмюш	доммак	битеу до
1	1	1	1	1
2	1	1	1	1
3	1	1	1	1
4	1	1	1	1
5	1	1	1	1
6	1	1	1	1
7	1	1	1	1
8	1	1	1	1
9	1	1	1	1
10	1	1	1	1

болум къайтарылмаганды. Хау, украинля тюбешуно ал кезуонде 2:0 эсеп бла къытып башлаганды. Юч минутдан сора алгача солургыа заман берилгенди. Ол бошалганлай а россияли спортчу, тренерли юйретгенлерин да эсге алып, аны 9:2 эсеп бла онглаганды. Не бек кюреше да, Беленок аны жеталмаганды. Алай бумкекерле, къарачула да хорлап сакылаган Жан экинчи жерде къалганды. «алтынны» уа бизники алганды.

Бир кесекден аны коман-дасындан нгери Сергей Семенов, 130 килограммгыа дери ауурлыкда тутуша, «доммакны» къытханды. Ол майдал окуна къытханды – кюмюш эм доммак - тогы-айлада эм секириде. Алай бла Олимпиадада къыралны биринчи призери болганды. Секириуде уа экинчи жерге да чыктыганды.

Алай бла он кюнню ичинде россиялиле онбир алтын, онеки кюмюш эмда онеки доммак майдал къытхандыла. Бусагытта ала битеукоманда зачетда тертюнчо жердедиле. Биринчиде, алгычача, АБШ барарды, алада 26 алтын, 23 кюмюш, 26 доммак майдал бардыла. Экинчи жерде Великобританияды, ючюнчо де уа – Кытай.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Къурулуш

Окъургыа, спорт бла кюреширге да - алаамат онгла

Огъары Жемталада, «Юг Россия» деген федерал программатга кере, 320 окуучу-га жаны школу битдери турардыла. Аны къурулушуна федерал эм республикалы бюджетледен 200 миллион сомдан аслам бөлюнгенди.

Школну проекти жангы излемлеге кере къуралганды. Мында спорт майданы да кеп болуукдыла. Мектепни ичинде окуучуну хар не керги да болуукды. Ол санда сакыат сабийла да къыйналмача этилгенди. От тошгенден сакылануугыа бла санитар къоркусуздукгыа да аслам эс бурулганды.

Бюджетке къурулуш эм ремонт ишле 95 процентге тамалангандыла. Умутубуз школну жангы окуу жылга хазыр этерге эди, алай жауула чырмаганылары ючюн эки айгыа кеп къалганды. Келишимге кере, битеу ишлени декабрь айга тамам этерге керектиз, алай биз андан ай бла жарымга алгача бошаргыа

кюреширкибиз, - деп билдиреди прораб Оразайтаны Аслан.

Школну жери беш гектар болады, ол да къыска заманда айбат этилликди. Жангы оборудование да орнатыллыкды.

- Арт тогуз жылны ичинде физкультурага жорюгенле баша амал болмаганы ючюн жаланда футбол, шашка бла шахмат ойнал тургандыла. Кертиди, аны хайырланды арт юк жылда спортну сагынынган

турлолеринден республикалы прораб Оразайтаны Аслан.

Школну жери беш гектар болады, ол да къыска заманда айбат этилликди. Жангы оборудование да орнатыллыкды.

- Арт тогуз жылны ичинде физкультурага жорюгенле баша амал болмаганы ючюн жаланда футбол, шашка бла шахмат ойнал тургандыла. Кертиди, аны хайырланды арт юк жылда спортну сагынынган

КУРДАНЛАНЫ Сюлемен.

Соны

2017 жылда байрам кюнлени орунламысы къабыл кюрюлгенди

РФ-ни Правительствоосу 2017 жылда байрам кюнлени орунламысын къабыл кюргенди. Келир жыл россиялиле Жангы жылны къуанчларын сегиз кюн белгилерикдиле – 31 декабрден 8 январьгыа дери.

Ата журтну къоруулаусуну кюннде уа кърал терт кюн солуркуды - 23 февралдан 26-сына дери. 8 Мархта уа жаланда бир солу кюн берилит къалыкды. Май байрамлада солу кезуиле алгач юк (29 апрельден 1 майгыа дери), арта уа терт кюннге (6 майдан 9 майга дери) созулуукдыла. Июнь байрамлагы да юч кюн бериледи – 10 июндан 12-чине дери. Ноябрьде да тоз аллай бир солуркукбуз - 4-сонден ишлен 6-сына дери.

ИЮЛЬ												АВГУСТ												СЕНТЯБРЬ											
ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	ВС	ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	ВС	ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	ВС	ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	ВС								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28								
29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25								
26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22								

Эки байрам солу кюннге тошгенди - 1 эмда 7 январь. Правительствоосу бегими бла ала февраль эмда май бай-

рамлагыа кюрюлгенди. Саулда да келир жыл биз 118 кюн солуркукбуз. Ол 2016 жылдан эсе бир кюннге асламды.

ПЕНСИЯ ФОНД

Аналык капиталны бир кесегин алыргыа излегенле асламдыла

РФ-ни Пенсия фондуну Къабарты-Малкыарда бөлүмюнден билдиргенлерине кере, бюгонлюкде республикада 338 юйюк аналык капиталдан бир кере берилген ахачны (25 минг) алгандыла.

Алгачыраакыда билдиргенбизча, аналык капиталдан бир кере 25 минг недан андан азырак ахачны алыргыа эркин этилгенди. Бу жумушунда эки бютюн тынч тамамларга болуукды: ача алынуу юсюнден за-

явленияны фондах аны Интернетте сайтыны юсю бла иерге жарарыкды - prf.ru, учрежденияны кесине барыргыа керек туюлду. Алай бла Пенсия фонд жумушланы электрон амал бла жалчытууу айнагыды, аны хайырандан ишени бу жаны бла иштерин юйюндөн чыкмаганлай окы-агыа тамамалыкды.

Андан сора да, ахачны кеп функциялары араланы болушуклары (МФЦ) бла да алыргыа жарады. Фонду сайтына аны юсюнден Россейде жою-

минг адам жазган эсе, МФЦ-лагыда аслам ишлен барганды. Бизни республикада бу телеуени алыргыа заявлениланы 2019 андан итенди.

Бу ахачны аналык капиталны 2016 жылны 30 сентябрына дери алганга эм аны толусунай жоюп бошамгагыла хайырланалыкдыла. сертификаты алыргыа эркинлик берген сабий качан турганына къараллык туюлду. Алай заявлениланы уа 2016 жылны 30 ноябринден кеп къалмай берирге тийишлиди. Анда сер-

тификаты сериясын бла номерин, счтну рекузиттерин жазаргыа керекди, ача заявлени берилгенден сора эки аны ичинде сертификаты ишени счтнуа етдюрюлду.

Россияни Пенсия фонду сертификатыны ишени банклары рекузиттерин жалгосы жазаргыа электрон заявлениланы фонду сертификаты берген жер-жерли бөлүмлерине иерге кереклисин эсгертеди.

ХАБЫЛУЛАХЛАНЫ Зульфия.

МАШУК-2016

Эсде къаллык тюбешуиле, сейирлик проектле, хайырлы дерсле

«Машук-2016» жаш тѐлю форуму биринчи сменни сау ыйык барганды, анга 1300 жаш бла къыз къатышканды. Ала аттары кеп белгили адамла бла тюбешуиле тренингле бардыргандыла. Проектлери къоруулагандыла, къонокланы, башха форумчуланы да республикалары маданиятлары, тарыхлары, адет-тѐрелери бла шагырейлендиргендиле.

Билдиргенбизча, Къабарты-Малкыарны кюнню да биринчи сменнге тошгенди. Анга жоралын къуралган миллет арбазаланы жокълаганла, республиканы халкыларыны, аланы адет-тѐрелерин, маданиятларыны, ашарыкларыны да юсеринден толу халпар билгендиле.

Ыйкыны ахырында уа машукчулагыа къонокыга ВГИК-ни рекессив факультетинде окугун, «Коробка» деген фильмде баш рольну ойнаган Кирилл Дегтярь къонокы-

га келгенди. Мен аны бошдан белгилейме. Кинорежиссер Эдуард Бордюковну бу фильмни 2010 жылда Москвада болган къауыгыла ишлени юсеринденди. Ол заманда «Спорт» команданы фанаты ажымлы ѐлген эди. Кинолента форумда да кѐргозюлгенди. Кирилл жаш тѐлюге фильмни юсюндөн халпар айтканды, кесини кѐз къарамын да тураа этгенди.

Халк фронтун «За честные закупки» деген проектнин Стараполь крайда координатору Алексей Грдин бла тюбешуи да сейирлик болганды. Ол проектнин хайырндан ОНФ-чыла кырал сатып алыулары кезуилеринде болуучу кеп хайылыкларыны ачыктылагандыла, онла бла миллиард сомну аяганды.

Биринчи смен бошлаган кюн а жаш тѐлюге къонокыга РФ-ни Президентини СКОВО-да толу эркинлик келечисини болушукчусу Алексей Семенов, форумуну директору Георгий

Головин келгенди. Ала къатышханлары алгышлагандыла, «Машук» бюгонлюкде бир къауум керюмдюрери жаны бла къыралда болган жаш тѐлю майданыдан эм игисине саналганы да чертендиле. Анда волонтер къымылдауу, студент самоуправленины, жеси кесин айнагытууу вопро-сларына къараллыкды.

Ючюнчюсю - граждандар обществоду. Анда жаш тѐлюပါတицину, патриот ниетледе юйр-тунуу къурауу эмда саулыктуу жашау халны бардырууу юсюндөн сѐз кѐрюлду.

Ахыры 2-чи бетдеди.

АЙТХЫЛЫКЪ КЪОНАКЪЛАРЫБЫЗ

Урунурга, сермешерге да таукеллендирген музыка жазганды

Улуу Ата журт уруш башланганын 1941 жылы август айында казауаттан кычып, бизи республикага оналты мингден артык адам келген эди. Ол санда Ленинград шахардан физкультура институту, тыш кырылары тилени институту адамлары, заводданы ишчилери, Москвдан Художествову академияны, Гитче театры артисттери, жазычуула, композиторлору, култураны башка кыруучулары да.

Алары араларында белгилу орус композитор Сергей Сергеевич Прокофьев да болганды. Аны бери келгени чыгармаларында эслерча ыз кыйганды. Къабарты-Малкылары искусствола жаны бла управленисыны таматасы Хату Темиржанов анга биринчи кюндон окуяны роль ичлегени бошдан тойло эди. «Налыкчы» коньякк оюде орналганыла, Долинскде жашагън шухлары да биринчи болуп эшиткендиле композиторну мында жазылганы жагы затлары.

Ол чыгарманы алында кезонге аруу чагъа башагъан дуния кйронеди. Алай сакъ-быз аруулукну душманлары кеп болганы билли, аны жергегибиз бла сезип.

Уруш ауазы, дуняны титирете, айбатлыкны алтюреди. Хар ким башхана сезе болурла, алай ол макъмада улуу жел уруп, голлени, башха ёсомлени да жер бла теңг этерге керешеди. Ол кызыл, сары, кек полле уа, жашууу белгисима, ырте къобаргъа керешеди. Къолпан да этеркиде деген таукеллик барды. 1942 жылда ол сюитагъа кере «Украинаны тылеринде

партизанла» деген фильме музыка жазганды.

Сергей Сергеевич, хар бир чыгармачылык бла керешген адамча, мында жашагъан миллетлени ослеринден не кеп да билирге излегенди. Таулу эм къабартылы халкылары урушда казауат этген жигит жашларыны юсюнден Соинформбюроуну билдирулерин эшитип, алагъа атам, музыка чыгармала жазаргъа кйленгенди.

Кий бишеси, пост Мира Менделеевонга жашланы халпарыны айтып, алуи душман жашыны къош этген артиллерист Касбулат Таубековча бла танкист Делупуаны Хакимге атам назмула жазарын тилегинди эм алагъа макъам салганды. Алагъа жоралп «Танкисти аты», «Къабартыны жашы» деген жырлары такъганды. Ала 1941 жылда 19 октябрде республикалы радио бла эшитилгенди.

Сабий замандыда Делупуаны Хакимни акый кере кйргеним. Бир кере ол кеси жагыз келген эдт ыннам Мусукаланы Баттаны кйргери. Экинчи кере уа - жиге айланган этени Марзятт бла бирге. Ол «Кенделенди Балаларды Ахматны кой бишеси» эди. Азиягъа барып, андан да кыйтык келген къара патефонубуз болучу эди, бурсан ишлеген. Хаким кыйгъан, ортасында кийде зыл къагыт жабидырдылп, жумушак къара пластинканы анда сокъдурганбыз, ыннамы да: «Бу Хакимни жырды», - деген абарты-Малкыларда тургъан заманна кырында белгилу композитор шахар театрда, госпитальда да концертле бер-

генди. Аны бла бирге МХАТ-ны, Гитче театры артисттери Василий Качалов, Алла Тарасова, Иван Москвин, Ольга Книппер-Чехова, Михаил Климов, Варвара Рыжова, Варвара Массалитинова да чыккъандыла болжаллы сахналагъа.

Прокофьев Минги тауну тийресинде, Бызынгыда да болганды. Сейрилик табиигъатыбызга къарат, кеп жыл алгъа быллайда композитор С. И. Танев да таулуаны халкъ чыгармачылыктары сейирсиндиртип айланганы аны эсиден кетмегенди. Хату Темиржанову болулугъу бла ол, ноталаны табып, тинтип, жыр фольклорубузу кенглигине сейир этгенди.

Душман жуукъ келип, ол фахмулу «Дамаланы - кырылыбызны байлыгы» - Гюджого этдоргенден сора да, халкъ жыргагъа кере «Къабарты квартал» деген чыгармасын жазырганды. Анда нарт Сосурукту жыры, «Удж», «Исламий» теспеу, дагында башха чыгармала хайрыландыла. Аны ол струнный квартетин бек биринчи болуп Москвада 1942 жылда 5 сентябрде Л. Белухен атып камерный коллектив сокъганды.

Искусстволаны сыйлы кыруулукчу, композитор Сергей Прокофьев Кавказда бла Тау-артында тургъан жылы ичинде, табиигъатыбыз кез къуандыра, халал, ачыкъ, коньякны сойген тау миллетлери берген жылуу болушуп, кеп улуу ишле этгенди. опера, концерт, соната, жырла, сюитагъа жазганды.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

Шимал Кавказ кюн сайыны

Хаж ктылыгырга барлыкъланы саны азайганды

Къарачи-Черкесде Мекъяга хаж ктылыгы квотага кере 350 адамны орунуна 100-сю барлыкълары, деп билдиргенди «Къарачи-Черкес» РИА.

КъЧР-ни Муслиманларыны дин управленисыны таматасы Тамбийланы Джетул хажы аны сылтауну жаланда ахча кытылкъда кермейди. Ол оюм этгенден, дин ахчула бу жукушну хар муслиманланы тамаларыга керекли бири болганына иги тышонменгиде.

Сау Аравиягъа самолёт бла учуу 3200 доллар, автобус бла алгъа Бриккен Арабы Эмирлатгъа, андан а Мекъяга бла Мединагъа баруу 2450 доллар турады, деп билдиргенди Тамбий улуу.

«Сабанын кюнонде» - саугъалауа

Ставрополь крайда Сабанын кюнон белгилегенди. Анга атылып Шпаклов районда эл молк техниканы бла оборудованыяны кермочу кыралганды. Аны ачылууу губернатор Владимир Владимиров да кытышханды. Ол аграрийлеге мезгилуек битимледен бир замонда да болганына кеп тирдик алганылары ючон жорек ырызлыгын билдиргенди.

Бюгонлюкде крайны кюферине 9 миллион тоннадан аслам мурноу тыошгиди. Нартох эдс башха битимле жыйылп бошалгандан сора уа ол 10 миллион тоннагъа жетеркиди. Байрамны кезуонде Ставропольны АПК-сыны айрмалы ишчилери саугъалангандыла, деп билдиргенди регионну башчысыны пресс-службасында.

Кадастр баганы тохташдырыуда ачыкълыкны жалчытыргъа

Ахыры. Алы 1-чи бетеди.

Юночнотден а, кемчиликке жер ююшону хайырлангъа эркинлик берген докментледе анда къаллай жумушла бардыргъа жарагъаны шарт белгиленмеги ючон этилерге боллукъдула. Сёз ючон, алада «жамауат кыруулугу бардыргъа», «жамауат-иш мурад бла», «жамауат-иш кыруулугу», «башха жумушлагъа», «иши оту-дегенча ангылламла жазылуучула».

Алай жер къаллай жумушлагъа хайырлангъаны тыз жазылмаса, аны кадастр багасы ёсере боллукъду.

Андан сора да, кадастр багъала бир низамгъа кере тохташды-

рысалса, жерни энчилиги эсге алынмай къылады. Анда уа, сёзге, коммуникацияла салынмазгъа, ол жоладан узакъ болургъа, тикли жерде орналыргъа боллукъдула.

Андан сора да, кадастр баганы тохташдырыуда ачыкълык жокъду, ол къаллай кыралганы ангылшымайды.

- Кадастр багъланы ёсюр-меге онгла уа бармыдыла?

- Бу проблеманы тамамлауу бир нённа амалы барды. Ол санда законланы жаңыдан сюзюп, аны кадастр баганы кетериге, сейир-лери болганы бити органылы, ведомстволаны араларында байламлыкъла кыуаргъа, кырал

багъланы тохташдырыуда ачыкълыкны жалчытыргъа тийишлиди. Андан сора да, кадастр баганы санагъанда этилген кемчиликлени содге дери эмда содде кетертирге онг болургъа керекди.

Предпринимательлени кеслерини сейирлерин сакъларгъа онглары бармыды деп соругъа боллукъса. Предпритияла, кырал эм жер-жерли власть органа кеслерини сейирлерин содге къорулайдыла. Энци ичлеме уа содге неда Росре-естрни жер-жерли органырында кыралган энчи комиссияда таргъыргъа эркинде. Комиссия уа кадастр баганы жаңыдан санаргъа кереклисин белгилерге

неда заявленианы тинтмей къор-гъа да эркинде.

2015 жылда Росреестрнин КъМР-де Управленисында кадастр багъланы тохташдырыуда даулашланы сюзерге жуагылы комиссияга 5 заявление келген эсе, быыйл алыны саны 66-гъа жетгенди. Ол а бу орган докмент-лени бир айны ичинде сюзгени бла байламдыла, содде уа андан кеп заман къорылатганды. Андан сора да, комиссияны оюнууна ырады болмагъанда энта содге таргъыргъа эркинде. Бу шарт барысы да Управленяны сайтында басмаланганды.

Биз бюгон сюзген проблема кыу-

ру эл молклени угъай, сатыу-алуу, промышленный, башха сфералада предпритиялыны ишлерине чырмады. Аны ючон а, мен акыйл этгенде, бу комиссиягъа бизнесни келечилери да кириге керекдиле.

Алай бла ырысхыларыны кадастр багълаларын терге санагъана бизни жамауат приёмный-измге келирге боллукъдула. Ол Налык шахарда, Перомтов аты орामда, 22 мекамда, 4 этажда орналыды. Анда бизнесменде дагында кеслерини эркинликлен кыруулаууну мадларланы юйрениге да болушуркъдула.

Ушакъны Залина ОШОКОВА бардырганды.

Ахыры. Алы 1-чи бетеди.

Экинчи сменни къууанчылы халда ачыгъа РФ-ни Президентини СКФС-да толур эркинлик келечисини орунбасары Михаил Ведерников, Ставрополь крайны правительствосуну председателини орунбасары Ирина Кувалдина, актриса, К-1 профессионал кикбоксингден дуняны чемпиону, Россияни джуджисту жаны бла чемпиону Юлия Березикова эмда Олимпиада оюнданы ююмш майдалана тийишли болгъан бошдан дуняны эки кере чемпиону Софья Очигова да кытышхандыла.

Георгий Головини бирге делегацияла 70 процентни жангиртеулананы, 500 проект къоруланганын, кепле грантсы программалагъа да къытышханылары билдиргенди.

«Эксперте айтхангъа кере, бизни жакъ адамланы проекттери, саулай алып айтамыз, орамлагъа келешиде эмда алыны магъаналары да уллуду. «Машук» федерал форум болмагъанына да кърамай, биз «Таврида» эмда «Территория смыслов» бла бир тизинде барабыз, деп черттенди Г.Головин.

Экинчи сменни биринчи кюнонде жакъ адамла Юлия Березикова эмда Софья Очигова бла тыобешгенди. Спортчула спортда атлам-

Айырыула 2016

Россей Федерацияны Федерал Жыйылууну Кырал Думасыны 7-чи чакырылууну депутатларына кандидатланы эслерине

2016 жылда 18 августда 15 сагъатда Басманы кюннде (Пенин аты проспек, 5-чи мекам) 7-чи этапда «Кабардино-Балкарская правда» газетини активый залында РФ-ни Кырал Думасыны депутатларына эсепге алынган кандидатлагъа – политика партиалагъа эмда бир мандатлы 14-ию номерли айыруу округда кандидатлагъа жакъ телеп «Кабардино-Балкарская правда», «Адыгъ псалъ», «Заман», «Горянка», «Советская молодежь» партиала бла бир мандатлы кандидатла чёп атхангъала

Тюнене КъМР-ни Айыруу комиссиясы партиаладан эмда бир мандатлы округдан РФ-ни Кырал Думасыны депутатларына эсепге алынган кандидатлагъа эмда бир мандатлы кандидатла кытышдыла. Къол кетюрюно кюнне – 18 сентябрде – дери ала кеслерини программаларын тура этеркиде.

ТИКАЛАНЫ Батима.
Сурат авторнуду.

правленини члени, Россияни про-дюсерлерини гильдиясыны прав-ленини члени Эдуард Пингунин бла тыобешгенди. Ол «Пенфильм» бек эттегили киностудия болгъанын, анда 1924 жылдан бери 1500 фильм алыннганын, аладан 200-ден артыгъы халкъла аралы кинофестивальда эм сыйлы саугъала алгъаныны юсюнден халпарлагъанды.

Бюгонлюкде киностудияда докментли, суратлау, къысхаме-тражлы фильме да алындыла. Анда арт жылдада алыннган фильмден бири - «Птица» - биринчи кере «Машукда» кйргюз-толгенди.

Тюнене уа форумчула «Танцы со звёздами» деген проекте къытышхан Евгений Папунашивили, КВН-де РУДН команданы капитаны, «УВГРОУП»-ну продюсери, РФ-ни Жамауат палатасыны члени Сангаджи Тарбаев, россияни кикбоксер, профессионалланы араларында дуняны кеп кере чемпиону, РФ-ни Федерация Со-ветини члени Бату Хасиков эмда кинону бла театры актрисасы Валерия Шкиранда бла тыобеш-генди.

ХОЛАЛАНЫ Марзят.

Барысына да – бир бухгалтерия иштешиде

Иштешиде билем билем берген учреждениагъа бир бухгалтерия кыурау жаны бла проект жашауду бардырылкъды. Бу иш биринчи болуп Назраньдан бошлан-рыкъды, анга 17 школ бошлануркъула, деп жазоуды «Интерфакс-Юг».

Алай бла республиканы властылары устанла-ны иш хакълары къалай тергелгенлери бла тыленгенлери кез-къулак болурга мурат этеди. Ол да бошдан тойлоды: кйлендириучу саугъаланы юлешуу къалай жарашылганына педагогалар кёпле ырыз тойлодыле.

Грозныйде – халкъла аралы турнир

Чечен Республиканы ара шахарында проф-фессионал кикбоксингден халкъла аралы турнири кыурау комитети кенеш бардыр-ганды эмда эршилуле хазыраны не халда болганына къарагъанды.

- Турнир Чеченини биринчи президенти, Рос-сейни Жигити Ахмат хажы Кодыровну хурме-тине бардырылкъды. Ол «Коллизей» спорт-холлда 23 августда этеркиди, «деп билдир-генди кикбоксингден республикалы федерацияны президенти Мохмад-Эли Ахмадов.

Халкъла аралы даражылы эршиуче сегиз кыралдан бек кичюле спортчула кытыш-рыкъдыла, деп билдиреди Чеченини башчысыны пресс-службасы.

Шимал Осетияда – жангы министр

Республиканы башчысыны куулугъун толтурганы Вячеслав Биторов медицина учрежденианы бла тийишли ведомстволаны оюнуучуланы бла тыобешиде алыны сауукъ сакълануу жагыны министри Михаил Ратманов бла шагырты этгенди.

- Бу службаны алгынчыны ахшы атын кытаыр-гына, аны кыйыматан кетюрюрге, жаңгыр-тыргъа керекби. Кадрланы алышыдырууну юсюнден оюу да жалаанда ма аны ючон этилгенди, дегенди Биторов.

Ол дармон кытылкъ, врачланы жаңгылыч-лары, медперсоналны улутха излегенлери ючон жуапхана тартуу къытыларынгы, ал-лайла турмеге окуяна тыошере болууларын эсертгенди, деп билдиреди РСО-Аланияны башчысыны бла правительствосуну пресс-службасы.

Магъаналы тема

«Устазлык ишимде мен миллет культурабызга таянама»

Башийланы Жансурат педагогика институту профессор-доценти, КМБКУ-ну педагогика институту профессор-доценти, Устазлык ишимде сордо, илму тинтуле бардыра: Кырбаты-Малкыбар башланган шкода не торленуле болганын сөзөди. Бюгон аны блады ушагыбыз.

- **Жансурат Дугуевна, арт жылда башланган шкода не башламчылыктын эчи болгерики эдик?**
- Битеу да дуняда саусуз сабиле саукулугу бла бирге окуганын талай заман болады. Ол бек ашы сынауду. Бизни республикада ол иш, инклюзия дейдиле анга илму-да, жаланад арт кезиуде жашууга сингип баштаганды. Алай ата-аналаны, сабилени, устананы араларында алышка бу ишми магынасын ангыла-малана келдило.
- **Сакта сабийни юсюнден айтханда, багым, анга коррекциа ишала, кесиланы арала-дыла тынчырак болур.**
- Коррекциа шолуу кеп кемчиликтери бар. Сөз ючюн, инвалид гитчелениден окуяна жамуатдан айырылып кыла-ды. Инклюзия эрттеден айныгын кыралладала инвалидде саукулугу адамын кыла эм ишпейдиле.
- Бизни республикадан сакта сабилери болган ата-ана-

ланы 71 проценти аланы орта мектепке берирге ыразыдыла. Алай жыйрма сегиз проценти уа коррекциа школаны сайлайдыла, ала балаларын саукулугу тенгери кызуурла, жореклерин кыйнарла деп кырк-кыдыла. Ата-аналаны кылган жети проценти уа бир-бир предметине тере окугачан окуу юйлени излейдиле. ала профессионал жана бла билим берирге косядиле.
- **Саусуз классда болса, законга кер, анга кырагачан эчки устас болуруга керкиди. Сада санларынды кыйналгын балачкыны юйреткуче терк-терк кырауна алгырга тоше эди, алай болмак ючюн, инвалидге кырагачан эчки уста кер болды.**
- **Сизни оюмугузга кер, кыладала сактагача аriu келди кыраар, аял, келлерине тийиш туралымыдыла?**
- Сактагача ата-аналарынды эрт эшиттесе да, анга аслам эс буралды. Жарсууга, абдан-ланы 45 проценти инвалидде

классда болсала соймейдиле, ала устаны кеп заманын ала-дыла, дейдиле. Бир-бирлери уа саусуз кесиланы араларында туруруга керкиди, саукулугула бла бирге классда аны жореге сынарыкты, ол аладан башха болганын сезип турлукуду, дейдиле.
Алай ол оюмла терсдиле. Бизни кыралны законларына кер, хар сакта сабийни саукулугула бла бирге классда аны жореге сынарыкты, ол аладан башха болганын сезип турлукуду, дейдиле.

ылыма кер, халк педагогика бизге болушукчу коюду.
- **Инклюзияны юсюнден айтханда, багым, директорла, устала да бу башламчылыкга артык кыуаныркы болмаза, нек дегенде хар шол ити керюмдологе итинеди.**
- Кериси бла да, шендою дуняга тере билими адамла керекдиле, шолуу баш борчу - сабилеге тынгылы билим беридо. Алай ол бори адамлыкны курутмайды. Школа халаллыктын жери болуруга керекдиле. Устазланы инва-лидде бла ишерна окугучу-гурчи, ата-анала да битеу сабиле тенг болганын, эртте-кеч болса да, тошо-нокурдюле. Биз ангыларга керекчи: инвалидге арууу бек уллу сынауду эм жокдо. Ол жокно кетюрге биз болушукчыбыз.

БАИСЫЛАНЫ Марзият.

Бюгонню жаш телю

Тепсеулерибиз телюден телюге етюп турурча

Заман торлене барганын бла кеп атыбыз унутулганы деген оюм барды. Алай бюгонюкде жаш телюбюзю арасында адетибизге, терибизге да уллу эс бурулган юлголе аз тую-кюлдо. Ала тукуюм тарыхларын, кийилмерибизни, тепсеулерибизни мата-аналарны билирге итиндеди. Тойлада, кыуачнада да миллет оюлары болган кийилмени сыйлы кередили. Аны бла чекленми, энчиликтерибизни кергозтор мура-турт була кепле келинин баш ауун алгырга тепсеу билген жараланы да чыкырадыла.
Бир-бирле ол бизни адетге келишпейди дегенликке, аны керти да тамашалыгы уа баямды. Алай тойлада, торлю-торлю байрамда да, Абайланы Магометни терк-терк керюрге болушукчу. Жаш адам уста тепсеу, самарлары арумулугу, суубайлыгы бла да кырауучула кесин сыйдоор-мек кыймайды. Бюгонюкде уа ол СКГИИ-ни хореография факультетинде окуйт турды.
Жаш сабий заманыдан бери да туу тепсеуени бек жаратканы айтды. Школда окугачан кезиунде Интернет-де торлю-торлю миллетлени санларын кыймылдатхаларына кырай кетип, Дагыстанны

«Ватан» ансамблини усталыгы бла, тамашалыгы бла кепле-нин, кеси да бу искусство бла керушип башлайды. Алгач «Чегемские водопады» ансамблеге, ызы бла «Эльбрусид» фондада тепсеулеге юйренирге жорюп турганды. Айтханына кер, тепсеулерибизни жаштар ишени сайларына ишекис болганды.
«Балкария» кырал фольклор-этнография тепсеу ансамбли солисти Элекуланы Нурмухаммад жашны аriu акык беле билгенине бюсюрет, аны фондада чыкырады. Ары белгит элде бетениме, элмиле торлоруна кырауучуларынды сорла уа Искусстволаны Шимал-Кавказ институтуна кирип, бюгонюкде аны жетишимли бошай турды.
Аны бла чекленми, ол биргесине окугачан жашчыкыла бла кыруун кырагачанды. Кесилери салгыч тепсеуле уа малкыбарлыны бла кырабартылыны адеттерини энчиликтерини да ачыктайдыла. Аны себепли бюгонюкде кеп тойлада, жый-ылуула да сыйлы кыракчалыдыла.
- Магомет бу усталыккы кесини жашауу бла байлалы керди. Мындан ары миллет эмда бюгонню тепсеулеге да аламат юйрени, белгили хореограф болуруга сюеди. «Бу

мени бек уллу мурамыды, аны ючюн а хар ким сайма тепсеулери, хунерим ити айлыча керушенлей тураи, бийик жетишимлеге жетерге итине-ме», дейди ушак негерим кеси уа. Андан сор да, халкчыбызны аriu тепсеулери, аны кылали

энчиликтери болганын унутулмазча, ызыбыздан келип телюге толусунай сакталып жетер ючюн сабийлеге, жаш адамлага да дерсле берир мурамыды.
ТЕМУКУЛАНЫ Амина.

СОРУУ

Россейни жамауатын артыкча бек не зат тынгысызландырады

Жамауатын оюмун тинтуу жаны бла битероссей артыны (ВЦИОМ) соруларына берилген жуула Россейни адамлары халкыла аралы кытайлык, кыралы араларында кырауучула, аскер кырауучула артыкча бек тынгысыз эдиргенлери кергоз-тедиле.
ВЦИОМ июльда бардыргын соруларына эселерин басмалар-анды. Россейлини артыкча бек кырауучулар тогуз затдан биринчиси кыралы араларында кырауучула. Ол зат адамларыбызны 64 проценти кытайгы эдиреди. Отуз проценти уа аны ючюн зат болуугу жокду деп оюмдалдыла, дагында 6 проценти уа аралары болгандыла. Кыралны ичинде экономика

эмда политика болумга тынгы-сызылг а бир кесек сөйлөгиди. Сөз ючюн, товарланы багза болуклары, аханы уа кый-маты тошериго россейлини 59 проценти кытайгы эдиреди. Андан сор да, иш хакы азаи-ыр эмда ишиз кылымда деп кырауучула да азыркы бол-гандыла. Сорулганын ючтен экиси (86 проценти) алай болу-руна ийнанмайдыла. Фаидалары тошмеризне ишанмайчална 36 проценти туталды, 55 проценти уа ача кылаайлыклары тутуку болганын кытайлык-кыны ишкескидиле, 9 проценти уа арсарыдыла.
Соруулагга берилген жуу-ла кыралны кесинде политика, миллет неда дин сый-

таула бла кырауучула, дауура кырауучула деп кырауучула да азайганын ачыктай бериле, деп суанды эксперт.
«Болсадал халкыла аралы кытайлык азаймады. Анга теркиде политика кризис. Запад Еврпада терактаны тохтагачанлары, Сирияда урушну кезиуюу керу-кючленген, россейли спортчу-лары бир кесегин Риода Олимпи-адага ийменгенери ючюн чык-кыган жорюк кылым шарттайлык эдиле. Ма ол сытаула бла жамауатын кытайгы эдирген ишени тизмисени бек башка, биягында, дуняда болум чык-кыганды, дейди ВЦИОМ-ну баш директору.
ЮРИ ПОЛИТОВ.
«Российская газета».

ачуландырмайдыла. Эштада, ол зат кеп торюлеге жууук-кюнде чыгарык болур», деп суанды эксперт.
«Болсадал халкыла аралы кытайлык азаймады. Анга теркиде политика кризис. Запад Еврпада терактаны тохтагачанлары, Сирияда урушну кезиуюу керу-кючленген, россейли спортчу-лары бир кесегин Риода Олимпи-адага ийменгенери ючюн чык-кыган жорюк кылым шарттайлык эдиле. Ма ол сытаула бла жамауатын кытайгы эдирген ишени тизмисени бек башка, биягында, дуняда болум чык-кыганды, дейди ВЦИОМ-ну баш директору.
ЮРИ ПОЛИТОВ.
«Российская газета».

УЧРЕДИТЕЛЬЕ: КЫРАТЫ-МАЛКЫАР РЕПУБЛИКАНЫ ПАРАДИМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДАКЦИЈА:
ЖАНГОРАДАНЫ Наабаат
(баш редактору оубурасы)
ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редактору оубурасы)
ТОКЫЛАНЫ Борис (жууалы секретары)
МОКЫЛАНЫ Зуура
(култура бөлүмүнө таматасы)
ТИКАЛАНЫ Фатима (жамауат-политика жашуу бөлүмүнө таматасы)

ТЕЛЕФОНЫ: 42-43-01.
Редактору оубурасы - 42-38-21, 40-04-82.
Жууалы секретары - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62, Корреспонд. - 42-63-52.

РЕДАКЦИЈАНЫ БЕЛОМТЕРИ:
Жамауат-политика жашуу - 42-24-02, 42-67-68.
Култура - 42-75-82.
Социалдык-экономика - 42-68-71, 40-59-18.
Жанжалыкка эм суют - 40-39-93, 42-66-71.
Окуучула бла байланышка жорюкчү эм рескома - 42-37-94.
Эчки корреспонденттер - 42-68-72.
Тышмакала - 40-28-97, Букалтерия - 42-30-87.
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла кытайгы жорютпейди.
Кытай жамауада ресейни элчилери эм ала артка кытайларындадыла.

Газетте басмалында материяла айтылган оюмла редакцияны бек кепилдик кыла ушакта. Алада айтылган хар зат редакциянын жетекчилери артыкча кырауучуларына кесиле жорютпейди.

Россей Федерациясы Басманы юсюнен законун тийишликке материалдары авторлары кесиле жуушундыла.

Редакция автордан 400 гектегиз тизгенди (машина бла жазылган 5-6 бет) кетипо аймады.

Газет Басманы эм аслами информаций эркиндиктерин жорютуучу жаны бла Кырбаты-Малкыар регион инспекцияда 1994 жылда 14-июньда регистрация тизгенди.

Регистрация номери —Н—0066. РИСТЕ - 51532

Газетти басмага КМР-ни Басма эмда аслами коммуникация жаны бла кырал комитетини компьютер службага хазыр этгенди.

Газет «Тетраграф» ООУ-ну тинюграфиясында басмаланында. Нальчик шаар, Ленин аты проспек, 33

Газеттин ишлерине тапдыруу ючюн КМР-ин почта сызыны федеральнай Уполномоченна жуушуды.
Телефонла: 76-01-28, 76-01-10

Газеттин роинишга сатыу ючюн КМР-ин «Роспечать» акционер оюшесты жуушуды.
Телефон: 42-49-34

Номерге графике керу 19 00 сагытта кып салында. 20 00 сагытта кып салынганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИ ЧЫГАРЫЛГАНЫ:
Текуланы Хауа - дежурирай редактор;
Кеченичалны Зульфия - жууалы секретары оубурасы;
Зеталаны Лида - (1,2-чи бетте),
Гелаланы Валентина - (3,4-чю бетте) - корреспондент.

Тиражы 2100 экз. Заказ № 1237
Багынасы 10 сом.

РЕДАКЦИЈАНЫ ЭМ ИЗАТЕЛЬДИН АДРЕСИ:

36000, Нальчик шаар, Ленин аты проспек, 5

электрон почта: elbor_50@mail.ru